

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3665

Šablona:	I/2	č. materiálu:	VY_12_INOVACE_111
----------	-----	---------------	-------------------

Jméno autora:	Mgr. Tomáš Vaculík
Třída/ročník:	VIII.
Datum vytvoření:	19.2.2013

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Tomáš Vaculík

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Tematická oblast:	Poezie
Předmět:	Český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití, případně metodické pokyny:	Žáci přečtou ukázkou básně a na základě svých znalostí básnických prostředků odpoví na otázky týkající se básně. Mohou použít příručku s literárními pojmy
Klíčová slova:	Nezval, poezie, Edison, metafora
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Soulad se ŠVP:	Je plně v souladu se ŠVP - Strom
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení, kompetence k řešení problému, kompetence pracovní
Odkaz:	http://www.hfdata.cz/joom/index.php/llit/109-144/316

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VÍTĚZSLAV NEZVAL EDISON

Naše životy jsou truchlivé jak pláč
Jednou k večeru šel z herny mladý hráč
venku sněžilo nad monstrancemi barů
vzduch byl vlhký neboť chýlilo se k jaru
avšak noc se chvěla jako prerie
pod údery hvězdné artilerie
které naslouchali u politých stolů
píjáci nad sklenicemi alkoholů
polonahé ženy v šatě z pavích per
melancholické jako v podvečer

Bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života i smrti

Vracel jsem se domů přes Most Legií
zpívaje si v duchu malou árii
píják světél nočních bárek na Vltavě
z Hradčanského domu bilo dvanáct právě
půlnoc smrti hvězda mého obzoru
v této vlahé noci z konce února

Bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života i smrti

Skláněje se s mostu uviděl jsem stín
sebevrahův stín jenž padal do hlubin
bylo tu však něco těžkého co pláče
byl to stín a smutek hazardního hráče
řekl jsem mu probůh pane co jste zač
odvětil mi smutným hlasem nikdo hráč
bylo tu však něco smutného co mlčí
byl to stín jež jako šibenice trčí
stín jenž padal s mostu; vykřikl jsem ach!
ne vy nejste hráč! ne vy jste sebevrah!

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Tomáš Vaculík

Šli jsme ruku v ruce oba zachráněni
šli jsme ruku v ruce v otevřeném snění
za město kde počínaly Košíře
z dálky mávaly nám noční vějíře
nad kiosky smutku tance alkoholů
šli jsme ruku v ruce nemluvíce spolu
bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk úzkost z života i smrti
Odemkl jsem dveře rozžal svítíplyn
veda na nocleh svůj pouliční stín
řek jsem pane pro nás pro oba to stačí
nebylo tu však už stínu po mém hráči
či to byl jen přízrak nebo sebeklam?
stál jsem nad svým každodenním lůžkem sám

bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života i smrti

Usedl jsem za stůl nad kupy svých knih
pozoruje oknem padající sníh
pozoruje vločky jak své věnce vjíjí
se svou věčnou chimérickou nostalgií
píják nezachytitelných odstínů
píják světél potopených do stínů
píják žen jichž poslouchají sny a hadi
píják žen jež pochovávají své mládí
píják krutých hazardních a krásných žen
píják rozkoše a zkrvavělých pěn
píják všeho krutého co štve a drtí
píják hrůz a smutku z života i smrti

Řekl jsem si zapomeň už na stíny
otvíraje týden staré noviny
kde jsem v pachu novinářské černi tona
uzřel velkou podobiznu Edisona
byl tu jeho nejnovější vynález
seděl v taláru jak středověký kněz
bylo tu však něco krásného co drtí
odvaha a radost z života i smrti

- 1) Vypište z básně slova, kterým nerozumíte
- 2) Jaká je celková nálada básně?
- 3) Vypište hlavní motivy
- 4) Která část básně má povahu refrénu?
- 5) Do jakého města je děj básně zasazen?
- 6) Vypiš městské reálie
- 7) Napiš druh rýmu
- 8) Vypiš z básně dvě metafory
- 9) Vypiš dvě přirovnání
- 10) Najdi a vypiš personifikaci
- 11) Najdi v jazykové/literární příručce, co znamená anafora a najdi slovo, které je anaforou

ŘEŠENÍ:

- 1) Vypište z básně slova, kterým nerozumíte a s pomocí jazykových či jiných příruček je vysvětlete
Pravděpodobně: monstrance, artilerie, melancholické, kiosky, chimérickou nostalgií,
- 2) Jaká je celková nálada básně?
Pochmurná, temná
- 3) Vypište hlavní motivy
Smrti, alkoholu, pijáctví, noci, světla.....
- 4) Která část básně má povahu refrénu?
**Bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek, stesk a úzkost z života i smrti**
- 5) Do jakého města je děj básně zasazen?
Praha
- 6) Vypiš městské reálie
most Legií, Vltava, Hradčanský dóm, Košíře,
- 7) Napiš druh rýmu
sdružený
- 8) Vypiš z básně dvě metafory
piják světla, půlnoc smrti, tance alkoholů, kiosky smutku,.....
- 9) Vypiš dvě přirovnání
**Naše životy jsou truchlivé jak pláč....
Noc se chvěla jako prerie....
Seděl v taláru jak středověký kněz....**
- 10) Najdi a vypiš personifikaci
**Sebevrahův stín jenž padal do hlubin
Z dálky mávaly nám noční vějíře**
- 11) Najdi v jazykové/literární příručce, co znamená anafora a najdi slovo, které je anaforou
Anafora – opakování slova na začátku veršů (piják)

Zdroje:

NEZVAL, Vítězslav. *Básně noci: Edison*. 7. vyd. Praha: Odeon, 1966.

PROKOP, Vladimír. *Čítanka k Přehledu české literatury 20. století*. 1. vyd. Karlovy Vary: O. K. Soft, 2008.